

Юлія Власенко

студентка,

Науковий керівник: д.е.н., професор, Маренич Т.Г.

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

ПОРЯДОК ОПРИБУТКУВАННЯ ГОТІВКИ В КАСІ ПІДПРИЄМСТВА

Грошовий обіг є складовою частиною загального грошового обігу України. Близько третини грошової маси в країні припадає на готівкові гроші. Питома вага готівкових коштів у структурі грошової маси станом на 01.01.2015 р. становила 29,6 %. Порівнюючи частку готівкової грошової маси із зарубіжними країнами, то тут така частка коливається в межах 4-7% [1, с.276].

Разом з тим на сьогодні готівковий обіг спричиняє велику кількість порушень, пов'язаних з приховуванням доходів від оподаткування та обслуговуванням тіньового капіталу. З метою запобігання негативних ситуацій у фінансовій сфері останнім часом набувають поширення заходи зі встановлення обмежень на розрахунки готівкою.

НБУ оприлюднив проект змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, якими передбачається впровадити низку заходів з метою звуження сфери використання готівки. Так, передбачається зниження граничної суми розрахунків готівкою суб'єктів господарювання з фізичними особами з 50000 до 15000 грн (розмір, що не перевищує 10% від суми, встановленої для фінансових операцій з готівкою, які підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу) [2].

Водночас гранична сума розрахунків готівкою фізичних осіб із суб'єктами господарювання у розмірі до 50000 грн залишиться без змін. Крім того, безготівкові розрахунки суб'єктів господарювання можуть здійснюватися без будь-яких обмежень, і банки зобов'язані забезпечити безготівкові перерахування на вимогу клієнтів у повному обсязі [2].

Основним нормативним документом, який регулює порядок здійснення готівкових розрахунків, є Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, яке затверджене постановою Правління НБУ від 29.12.2017 р. № 148 [3].

Відповідно до пп.18 п.3 Положення оприбуткування готівки – це проведення суб'єктами господарювання обліку готівки в касі на повну суму її фактичних надходжень у касовій книзі / книзі обліку доходів і витрат / книзі обліку доходів / фіскальному звітному чеку / розрахунковій квитанції. Згідно з п.11 розділу II Положення готівка, що надходить до кас, оприбутковується в день одержання готівки в повній сумі. Здавання виручки до банку та є підтвердженням оприбуткування готівки в касі суб'єктів господарювання є :

- квитанція до прибуткового документа банку на внесення готівки, підписана відповідальними особами банку та засвідчена відбитком печатки банку;
- квитанція / чек банкомата чи програмно –технічного комплексу самообслуговування;
- примірник супровідної відомості до сумки з готівковою виручкою (готівкою), засвідчений підписом та відбитком печатки інкасатора – збирача;
- чек платіжного терміналу в разі проведення інкасації коштів у режимі реального часу з використанням платіжних терміналів.

Відповідно до п.12 розділу II Положення підприємство на підставі цього Положення зобов'язане розробити та затвердити внутрішнім документом порядок оприбуткування готівки в касі підприємства, у якому максимально врахувати особливості роботи як підприємства, так і його відокремлених підрозділів (внутрішній трудовий розпорядок, режим роботи, графіки змінності, порядок та особливості здавання готівкової виручки до банку).

Підприємства, що мають відокремлені підрозділи, які проводять касові операції і режим роботи яких не збігається з порядком функціонування бухгалтерії підприємства – юридичної особи (у тому числі у вихідні та святкові дні), внутрішнім документом визначають порядок взаємодії таких підрозділів із бухгалтерією підприємства – юридичної особи відповідно до вимог законодавства України.

Одночасно слід зазначити, що НБУ не робить експертних висновків щодо правильності врахування особливостей роботи суб'єкта господарювання при розробленні порядку оприбуткування готівки в касі [4,с.15].

Отже, кожне підприємство повинно мати свій порядок (наказ, положення) про правила оприбуткування готівки, який враховує всі особливості діяльності підприємства. Також підприємство розробляє і затверджує порядок розрахунку ліміту каси. Сам по собі ліміт обчислюють виходячи з даних середньоденного надходження готівки до каси або її середньоденної видачі з каси і розпорядженням керівника вводять у роботу.

Для обліку руху готівки в касі підприємства застосовуються первинні документи. Оновлені бланки прибуткового касового ордера (типова форма № КО-1) та видаткового касового ордера (типова форма № КО-2) визначені у додатках до Положення.

Нумерація прибуткових касових ордерів може здійснюватися в хронологічному порядку з початку кожного наступного місяця в порядку зростання з номера «1» протягом календарного місяця та закінчуватися в кінці місяця відповідним номером. Аналогічно може здійснюватися і нумерація видаткових касових ордерів.

У реквізиті «№ з/п» прибуткового касового ордера та видаткового касового ордера проставляється номер за порядком таких ордерів. При цьому зважаючи на те, що прибутковий і видатковий касові ордери оформляються на кожну операцію з приймання \ видачі готівки, у реквізиті «№ з/п» проставляється «1».

У реквізиті «№ з/п» форм касових документів проставляється номер за порядком, а саме:

- у відомості на виплату готівки застосовується єдина наскрізна нумерація;
- у журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових документів за типовими формами № КО-3, № КО-3а застосовується єдина наскрізна нумерація;
- у книзі обліку виданої та прийнятої старшим касиром готівки застосовується єдина наскрізна нумерація.

Для прибуткових та видаткових касових ордерів у реквізиті «№ з/п» Журналу реєстрації прибуткових і видаткових касових документів (типова форма № КО-3а) використовується єдина наскрізна нумерація, яка не передбачає окремої нумерації для прибуткових і видаткових касових ордерів. У колонці 3 зазначаються порядкові номери прибуткових документів, а у колонці 7 зазначаються порядкові номери видаткових документів.

Список використаних джерел

1. Ігнатишин М.В., Ковальчук І.Е. Зарубіжний досвід обмеження готівкових розрахунків як приклад удосконалення організації готівкового обігу в Україні. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Економічні науки. 2017. № 22 (17). С.274-279.

2. Ліміт готівкових розрахунків хочуть істотно зменшити. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [www.:https://biz.ligazakon.net/ua/news/184459_lmt-gotkovikh-rozrakhunkv-khochut-stotno-zmenshiti](https://biz.ligazakon.net/ua/news/184459_lmt-gotkovikh-rozrakhunkv-khochut-stotno-zmenshiti)

3. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 29.12.2017р. № 148 [Електронний ресурс] – Режим доступу: [www.:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17)

4. Касові операції очима НБУ: відповіді на актуальні запитання. Все про бухгалтерський облік, 03.08.2018р. № 81.С.14-19.